

متن پرسش

باسلام، از اینکه وقت شما را می گیرم پوزش می طلبم. ۱. در محرم الحرام چه اعمالی را انجام دهیم؟
۲. آیا برای طلاب در کنار درس خواندن سیر مطالعاتی داشتن ضروری است با دلیل بیان بفرمائید؟
۳. شما فرموده اید که بعضی از کتابهای شما را باید مباحثه کرد اگر هم مباحثه نبود به چه صورت پیگیری کنیم که جای مباحثه را بگیرد؟ ۴. چگونه پی ببریم که راه و روش افراد حق است؟ ۵. آیا اراده محصول میل است توضیح دهید؟ ۶. آیا هر عاقلی عالم است؟ آیا می توانیم بگوئیم: هر عاقلی عالم است، ولی هر عالمی عاقل نیست، در نتیجه کسی که علم ندارد عاقل نیست؟ ۷. اینکه امام خمینی فرمودند اگر تهذیب نباشد علم توحید هم فایده ندارد آیا علم توحید انسان را به تهذیب نمی کشاند توضیح بفرمائید؟ ۸- منظور از علم که در روایات آمده آیا همان سه علم حقیقی است که پیامبر فرمودن یا به علوم روز دانشگاهی و حوزوی هم اطلاق می شود؟ ۹- برای مثال شما سیر کتبهای معرفت نفس خودتان را دادید آیا ایراد ندارد بعد از سیر خودتان کتب دیگری که با انتخاب خود شما از بزرگان در مورد معرفت نفس نوشته اند خواند؟ ۱۰. در کنار مباحث شما که طبق همان سیری که دادید جلو می رویم آیا می شود سخنرانی های بزرگان دیگر را گوش کنیم در صورت جواب مثبت بنده ۲۱ سال دارم و طلبه هستم پایه ۴ و در سیر معرفت نفس شما کار می کنم آیا چه سخنرانی ای را گوش دهم و لازم است کتب دیگر معرفت نفس از بزرگانی که نوشته اند را بخوانم کدام کتابها را بخوانم؟ ۱۱. نظر شما در مورد استاد حسن عرفان چیست؟

متن پاسخ

باسمه تعالی؛ علیکم السلام: ۱- ماه محرم الحرام فرصتی است تا یک طلبه و حتی غیر طلبه جریان تاریخی کربلا را بررسی کند و فضایی را که حضرت اباعبدالله «علیه السلام» اقدام به چنین نهضتی کردند را بشناسد. کتاب «حماسه ی حسینی» از شهید مطهری شروع خوبی است همچنان که کتاب « بررسی تاریخ عاشورا » از آقای ابراهیم آیتی می تواند در کنار کتاب پس از پنجاه سال از دکتر شهیدی شروع خوبی باشد ۲- وظیفه ی اصلی یک طلبه تأمل کامل بر روی دروس رسمی حوزه است، اگر فرصت پیدا کرد معلوم است که باید به جای مطالعات پراکنده یک سیری را دنبال کند که معلوم باشد هدف او از مطالعه ی کتابها چه چیز است و چه چیزی را باید دنبال کند ۳- سعی بفرمایید نکات اصلی را یادداشت کنید و یادداشت های خود را نگه دارید ۴- امروز ملاک ما باید سخنان و سیره ی رهبری انقلاب باشد ۵- مسلم انسان یک عملی را تصور می کند و چنانچه به انجام آن عمل گرایش پیدا کرد، اراده

می‌کند تا آن عمل را انجام دهد. پس می‌توان گفت: اراده محصول میل است و اگر آن میل مطابق معارف الهی باشد، اراده‌ای الهی و مقدس است و گرنه، نه ۶- آری هر عاقلی عالم است ولی علم به معنای علوم رسمی نیست. رسول خدا «صلوة الله علیه وآله» عقل کامل‌اند و به تمام معنا عالم‌اند ولی در عین حال اُمّی بودند ۷- علم توحید به معنای علم حصولی به یگانگی خدا به تنهایی به کار نمی‌آید ولی اگر قلب انسان از حجاب‌ها و آلودگی‌ها پاک بود وقتی نظر به یگانگی خدا کرد، نور حضرت حق بر قلب او جلوه می‌کند ۸- فکر نمی‌کنم علمی که در روایات مطرح است ربطی به علوم رسمی داشته باشد ۹- حتماً باید در موضوعاتی که می‌خواهیم تحقیق کنیم از علماء آن موضوع استفاده کنیم و به یک نظر بسنده نکرد ۱۰- رویهم‌رفته مطالعه‌ی کتاب‌های علمایی مثل امام خمینی «رضوان الله تعالی علیه» و علامه طباطبایی و شهید مطهری و آیت‌الله جوادی و آیت‌الله حسن‌زاده و آیت‌الله محمدشجاعی و امثال این بزرگان، نیاز ما است ۱۱- ایشان را نمی‌شناسم. موفق باشید